

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş–Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Bölcsészettudományi Kar
1.3 Intézet / Tanszék	Magyar és Általános Nyelvészeti Tanszék
1.4 Szakterület	Nyelv és irodalom
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Magyar nyelv és irodalom (MELLÉKSZAK)

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve		LLM2124 Mai magyar nyelv II (lexikológia, szemantika)						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve				dr. Csomortáni Magdolna egyetemi adjunktus				
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve				dr. Csomortáni Magdolna egyetemi adjunktus				
2.4 Tanulmányi év	I	2.5 Félév	II	2.6 Az értékelés módja	Vizsga	2.7 A tantárgy típusa	Tartalma szerint	DS
							A tantárgy jellege (kötelező/választható/faktultatív)	Kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1 Heti óraszám	4	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium	2
3.4 A tantervben szereplő össz-óraszám	56	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium	28
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					25
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					15
Szemináriumok / házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					23
Konzultáció					2
Vizsgák					4
Más tevékenységek.....					
3.7 Egyéni munka össz-óraszám	69				
3.8 A félév össz-óraszám	125				
3.9 Kreditszám	5				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	•
4.2 Kompetenciabeli	•

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	tanterem, vetítő, laptop
5.2 A szeminárium lebonyolításának feltételei	Kötelező jelenlét a szemináriumon (egy hiányzás engedélyezett). A szemináriumi dolgozatok előre megállapított határidőre való leadása, annak elhalasztása csak jól meghatározott okok miatt lehetséges.

6. Elsajátítandó kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>C3 – Az anyanyelv szóképzési jelenségeinek szinkrón (és szükséges esetekben diakrón) leírása.</p> <p>C3.2 – Egy lexikológiai projekt kidolgozása a mai magyar nyelv szóképzése témában a szinkrón és diakrón vizsgálat elveire alapozva; szóbeli vagy írásbeli szövegalkotás a lexikológia témájában, amely lexikailag és szintaktikailag árnyalt, következetes és jól formált.</p>
Általános kompetenciák	<p>CT2 – A csoporton belüli kapcsolatteremtés, interperszonális kommunikáció és szerepvállalás a lexikológia tanulmányozása során.</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A lexikológia és lexikográfia alapkérdéseinek bemutatása az általános és szakmai kompetenciák megalapozása, fejlesztése céljából.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzése	<p>A mai magyar nyelv lexikális jelenségeinek szinkronikus leírása a diakróniához való illeszthetőség módszertani elvének alapján.</p> <p>A lexikon mában megragadható fejlődési tendenciáinak, nyelvi normabeli és nyelvhasználati különbségeinek a feltárása.</p> <p>A lexikológia elméleti kategóriáinak, vizsgálati szempontjainak, elveinek, módszereinek, a lexikográfiai koncepcióknak a gyakorlati alkalmaztatása.</p> <p>Az önkifejezés és szerepvállalás, a szakmai kapcsolatteremtés megalapozása.</p>

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés.	Előadás, szemléltetés	
2. A szó és a szóképzés.	Előadás, szemléltetés	
3. A szóképzés rendszer jellege. A szóképzés és a világ.	Előadás, szemléltetés	
4. A szóképzés kronológiai tagolódása.	Előadás, szemléltetés	
5. A szóképzés szociolingvisztikai tagolódása.	Előadás, szemléltetés	
6. A szóképzés változásai.	Előadás, szemléltetés	
7. Összegezés.		
<p>Bibliográfia</p> <p><i>A szlengkutató útjai és lehetőségei.</i> Szerk. Kis Tamás. Debrecen, 1997.</p> <p>Bárczi Géza, <i>A magyar szókincs eredete.</i> Bp., 1958.</p> <p>Bencédy József–Fábián Pál–Velcsov Mártonné, <i>A mai magyar nyelv.</i> Bp., 1991. 459–501, 503–544.</p> <p>Bokor József: A szóképzés és a szótárírás. In: A. Jászó Anna (főszerk.): <i>A magyar nyelv könyve.</i> Bp., 2007. 161-196. https://edoc.pub/a-magyar-nyelv-knyve-pdf-free.html</p> <p>Fábián Pál–Szathmári István–Terestyéni Ferenc, <i>A magyar stílusztika vázlatja.</i> Bp., 1958.</p> <p>Forgács Tamás: <i>Bevezetés a frazeológiába. A szólás- és közmondáskutatás alapjai.</i> Bp., 2007.</p> <p>Fóris Ágota: <i>Szótár és oktatás.</i> Pécs, 2002. Fóris Ágota: <i>Szótár és oktatás.</i> Pécs, 2002. https://mek.oszk.hu/01800/01890/</p> <p>Groza, Liviu: <i>Elemente de lexicologie.</i> Bucureşti, 2015.</p> <p><i>Hagyományos nyelvtan – modern nyelvészet.</i> Szerk. Telegdi Zsigmond. Bp., 1972.</p> <p>A. Jászó Anna (főszerk.): <i>A magyar nyelv könyve.</i> Bp., 1991. 159–186, 419–457.</p> <p>Kurtán Zsuzsa: <i>Szakmai nyelvhasználat.</i> Bp., 2003.</p>		

- T. Litovkina Anna – Wolfgang Mieder: „A közmondást nem hiába mondják”. *Viszágatok a proverbiumok természetéről és használatáról.* Bp., 2005.
- Magyar grammatika.* Szerk. Keszler Borbála. Bp., 2000. 305-345.
- Magyar nyelv.* Szerk. Kiefer Ferenc. Bp., 2006.
- Minya Károly : *Mai magyar nyelvújítás – Szókészletünk módosulása a neologizmusok tükrében a rendszerváltástól az ezredfordulóig.* Bp., 2003.
- Minya Károly: *A neologizmusok több szempontú vizsgálata.* Bp., 2012.
- Péter Mihály: Szleng és költői nyelvhasználat. Nyr. 1980. 273-281.
- Picoche, Jacqueline: *Précis de lexicologie française.* Paris, 1977.
- Picoche, Jacqueline: *Structures sémantiques du lexique français.* Paris, 1986.
- Pusztai Ferenc: *A lexikológia helye és helyzete.* MNy. LXXXV, 314–27.
- Saussure, Ferdinand de: *Bevezetés az általános nyelvészetbe.* Bp., 1967.
- Szilágyi Ferenc: *A magyar szókincs regénye.* Debrecen, 1993.
- Tanulmányok a mai magyar nyelv szókészletana és jelentéstana köréből.* Szerk. Rácz Endre és Szathmári István. Bp., 1980 (TanSzók.).
- Terminológiastratégiai kihívások a magyar nyelvterületen.* Szerk. Fóris Ágota, Bölcskei Andrea. Bp., 2019.
- Zsemlyei János, *A mai magyar nyelv szókészlete és szótárai.* Kolozsvár, 1996.

8.2 Szeminárium	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Bevezetés.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív oktatási módszer	
2. Az értelmező szótár. A köznyelvi szókészlet.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív oktatási módszer	
3. A tájszótár. A nyelvjárási szókészlet.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív oktatási módszer	
4. A tulajdonnévi szótár. A tulajdonnévkincs.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív oktatási módszer	
5. A szakszótár. A szakszókészlet.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív oktatási módszer	
6. Az online szótár.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív oktatási módszer	
7. Összefoglalás.	Kiselőadás, megbeszélés, szemléltetés, kooperatív oktatási módszer	

Bibliográfia

- Bokor József: A szókészlettan és a szótárírás. In: A. Jászó Anna (főszerk.): *A magyar nyelv könyve*. Bp., 2007. 161-196. <https://edoc.pub/a-magyar-nyelv-knyve-pdf-free.html>
- Fóris Ágota: *Szótár és oktatás*. Pécs, 2002. Fóris Ágota: *Szótár és oktatás*. Pécs, 2002. <https://mek.oszk.hu/01800/01890/>
- Fóris Ágota: *A magyar terminológia helyzete és fejlesztésének feladatai napjainkban*. <http://www.matud.iif.hu/06jun/15.html>
- Gaal Péter: *Onlineszótár-használat Magyarországon (OHM) egy kérdőíves szótárhasználati felmérés eredményei – http://alakalmazottnyelvtudomany.hu/wordpen/wp-content/uploads/Gaal_P.pdf*
- Kálmán Béla: *A nevek világa*. Budapest, 1973.
- Kiss Jenő: *Tájszótárírás és tájszótárak*. Nyr 2002: 391-415.
- Lanstyák István: *A Magyar értelmező kéziszótár a nyelvhelyesség fogságában*. Nyr. 2003. 370-388.
- Mai magyar nyelvi gyakorlatok. II.* Szerk. Balázs Géza és Tolcsvai Nagy Gábor. Bp., 1990.
- Pusztai Ferenc: *Egynyelvű szótáraink és a nyelvhasználat*. Nyr. 2012. 370-378.
- Pusztai Ferenc: *Leíró lexikográfiánk változó és változatlan feladatai*. MNy. 1994. 413-421.
- Sólyom Réka: *Neologizmusok a mai magyar szókészletben*. <http://docplayer.hu/10145163-Neologizmusok-a-mai-magyar-szokeszletben.html>
- Zsemlyei János, *A mai magyar nyelv szókészlete és szótárai*. Kolozsvár, 1996.

9. A szakmai területek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvadásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával

Az ARACIS kritériumainak megfelelően, az intézet/a tanszék együttműködik a szakmai és a társadalmi-gazdasági szférák képviselőivel, különösképp a Megyei Tanfelügyelőségekkel.

10. Értékelés

A tevékenység típusa	10.1 Értékelési szempontok	10.2 Értékelési módok	10.3 Ennek aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	Lexikológia: A lexikológiai, lexikográfiai ismeretek logikus rendszere	Vizsga	70%
	Az elméleti és gyakorlati ismeretek pontossága, adekvát alkalmazása		
	A terminológia ismerete		
	Kritikai attitűd		
10.5 Szeminárium	Lexikológia: A lexikális elemzés, a lexikális és etimológiai szempontokat követő szöveg- és korpuszelemzés, a szótárhasználat kompetenciája	Teszt	30%
10.6 Minimális követelmények			
Lexikológia: A tanulmányi eredmények értékelése 10 (tíz) és 1 (egy) közötti egész érdemjegyekkel történik. Az 5 (ötös) érdemjegy igazolja a minimális tantárgyi kompetenciák megszerzését, a vizsgán való átmenést.			

A kitöltés időpontja	Az előadásért felelős tanár aláírása	A szemináriumért felelős tanár aláírása
19.03.2021		
Az intézeti jóváhagyás időpontja	Az intézetvezető aláírása	

UNIVERSITATEA BABEŞ-BOLYAI
BABEŞ-BOLYAI TUDOMÁNYEGYETEM
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITÄT
BABEŞ-BOLYAI UNIVERSITY
TRADITIO ET EXCELLENTIA

Facultatea de Litere
Str. Horea nr. 3
400202, Cluj-Napoca
Tel: 0264 532238
Fax: 0264 432303
E-mail: lett@lett.ubbcluj.ro

A dékáni jóváhagyás időpontja	A felelős dékánhelyettes aláírása	A kar pecsétje
-------------------------------	-----------------------------------	----------------